

Rotterdam, 17 oktober 2017

Verpleegkundigen kunnen de eigen regie van patiënten beter ondersteunen *Promotieonderzoek over ondersteuning bij zelfmanagement door verpleegkundigen*

In het beroepsprofiel van verpleegkundigen wordt het ondersteunen van zelfmanagement genoemd als kern van de professie. Tot nu toe was niet duidelijk hoe verpleegkundigen dat moeten doen. Reden voor Susanne van Hooft, verpleegkundige en docent-onderzoeker bij Hogeschool Rotterdam, om hier haar promotieonderzoek op te richten. Zij concludeert dat het ondersteunen van zelfmanagement meer is dan het achterhalen wat iemand wil, of het geven van voorlichting over de aandoening. Het gaat er vooral om de patiënten te ondersteunen bij het krijgen van regie over het leven met een aandoening. Dat vraagt om een andere basishouding van verpleegkundigen. Op woensdag 25 oktober 2017 verdedigt zij haar proefschrift 'Between Expectations and Reality. Self-management support in nursing practice and nurse education' aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

De verschillende perspectieven en doelen van verpleegkundigen

Het promotieonderzoek van Susanne van Hooft geeft inzicht in hoe verpleegkundigen aankijken tegen het ondersteunen van zelfmanagement. Zij onderscheidt hierin vier verschillende perspectieven: het Coach-, Poortwachters-, Behandelaars- en Leraarperspectief. Het herkennen van deze verschillende perspectieven is belangrijk, omdat blijkt dat verpleegkundigen bij het ondersteunen van zelfmanagement uiteenlopende doelen nastreven. Bijvoorbeeld, waar in andere perspectieven de nadruk ligt op het terugdringen van kosten of het opvolgen van behandeladviezen, geeft de Coach ruimte voor de eigen regie van patiënten. Dat past het beste bij zelfmanagementondersteuning.

Onderzoek onder ruim vijfhonderd verpleegkundigen

Op basis van literatuur en denkbepelden van experts heeft Van Hooft een lijst met essentiële verpleegkundige competenties voor zelfmanagementondersteuning samengesteld, zoals het *samen met de patiënt een plan opstellen* of *de patiënt vragen wat hij zelf kan en wil doen in het zorgproces*. In samenwerking met de Universiteit Gent werd hiervan een gevalideerde vragenlijst gemaakt (SEPSS-36). Met deze lijst werd aan ruim vijfhonderd verpleegkundigen gevraagd wat zij kunnen en wat zij doen aan zelfmanagementondersteuning in de dagelijkse praktijk.

Opvallende resultaten

Uit dit onderzoek blijkt dat verpleegkundigen het vooral lastig vinden om samen met patiënten afspraken te maken over de te bereiken doelen. Het zorgen voor vervolgspraken en het organiseren van de zorg krijgt van verpleegkundigen de minste aandacht, terwijl dat een belangrijk aspect van zelfmanagementondersteuning is. Volgens verpleegkundigen zijn vooral het gebrek aan tijd, de veronderstelde motivatie en te weinig kennis van de patiënt belemmerende factoren. Dit is opvallend, omdat het inspelen op de motivatie en de kennis van de patiënten juist een onderdeel is van het ondersteunen van de eigen regie.

Onderzoek onder Verpleegkunde studenten

In de opleiding tot verpleegkundige moet meer aandacht geschonken worden aan het organiseren van de zorg, als onderdeel van het ondersteunen van zelfmanagement. Dit blijkt uit een curriculumscan bij vier hbo-V opleidingen. Studenten ervaren tevens een groot verschil tussen wat zij leren op de opleiding en de verwachtingen die de praktijk van hen heeft. De opleiding kan studenten helpen door ze meer te laten oefenen en ze meer praktische handvatten te geven die kunnen helpen

bij zelfmanagementondersteuning. Het gebruikmaken van authentieke situaties en meer reflecteren op het eigen handelen zijn oplossingen die kunnen bijdragen aan het beter kunnen ondersteunen van het zelfmanagement van patiënten in de praktijk.

De studies zijn onderdeel van het onderzoeksprogramma [NURSE-CC](#), een samenwerking van Hogeschool Rotterdam, de Erasmus Universiteit Rotterdam en het Erasmus MC. Het programma is gesubsidieerd door ZonMw.

Over de promovenda

[Susanne van Hoof](#)t is verpleegkundige en studeerde 'Health Economics, Policy, and Law' aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zij werkt als docent-onderzoeker bij Kenniscentrum Zorginnovatie en de opleiding Verpleegkunde van Hogeschool Rotterdam. Binnen haar aanstelling houdt zij zich bezig met afstudeercoördinatie en onderzoek. Zij promoveert aan de Erasmus School of Health Policy & Management (onderdeel van de Erasmus Universiteit Rotterdam).

Noot voor de redactie, niet voor publicatie:

Meer informatie?

Suzanne van Hoof:
e-mail: s.m.van.hoof@hr.nl
telefoon: 06 14116852
[Link naar het proefschrift.](#)

Hogeschool Rotterdam

Bij Hogeschool Rotterdam studeren ruim 35.000 studenten en zijn meer dan 3.000 medewerkers werkzaam. Het opleidingsassortiment bestaat uit een breed aanbod in alle onderwijssectoren, met uitzondering van de agrarische sector. Het onderwijs is nauw verweven met de grootstedelijke ontwikkelingen in de regio Rotterdam. We leiden elke student op tot een professional die een waardevolle bijdrage levert aan de maatschappij. Dat doen we in Rotterdam, een internationale en grootstedelijke context. Die hechte band met de omgeving is typerend voor de hogeschool en blijkt uit samenwerkingsverbanden met gemeente, instellingen en bedrijfsleven.

Kenniscentrum Zorginnovatie

Vanuit Hogeschool Rotterdam heeft Kenniscentrum Zorginnovatie, samen met vier andere kenniscentra en twee Centres of Expertise, de opdracht om aan onderzoek en innovatie te werken. Tussen de kenniscentra is onderlinge samenhang en samenwerking en ieder kenniscentrum heeft een stevige inhoudelijke verbinding met meerdere opleidingen. Het onderzoeksprogramma van Kenniscentrum Zorginnovatie bestaat uit vier onderzoekslijnen: Zelfmanagement en Participatie, Samenhang in Zorg en Evidence-Based Care. De onderzoekslijn Zorginnovatie met Technologie vormt de dwarsligger van de overige onderzoekslijnen. Kenniscentrum Zorginnovatie wil een gezichtsbepalend instituut zijn binnen Hogeschool Rotterdam waar lectoren, onderzoekers en docenten met de toekomstige professionals samenwerken aan praktijkgericht onderzoek rondom de innovatie van zorg, zowel in als mét de praktijk. De kennis die dat praktijkgericht onderzoek oplevert helpt bij het oplossen van vraagstukken in de praktijk, is inspirerend voor studenten en relevant voor het toetsen en bouwen van theorieën.

Website: hr.nl/zorginnovatie
Twitter: [@KCZorginnovatie](https://twitter.com/KCZorginnovatie)

